

BIZKAIKO ARRANTZA ETA KASTING FEDERAZIOA
FEDERACIÓN BIZKAINA DE PESCA Y CASTING

KIROL ETXEA - BIZKAIA PILOTALEKUA - MIRIBILLA

Martín Barua Picaza, 27 - 6.º- 48003 BILBO

Telefono 94 427 65 37 - web@fbpesca.eus - www.fbpesca.eus

SEXU-INDARKERIAREN
AURREAN
JARDUTEKO
PROTOKOLOA

AURKIBIDE

1. Sarrera	4
2. Printzipioen adierazpena	7
3. Aplikazio-eremua	9
4. Definizioak	9
5. Egoerak, jarrerak eta portaerak Sexu-indarkeriarekin zerikusia dutenak.....	14
6. Prebentzio-neurriak	15
7. Nori eskatu laguntza	16
8. Aholku Batzordea	17
9. Nola eskatu laguntza	18
10. Jarduteko prozedura.....	19
11. Biktimentzako arreta	21
12. Ebaluazioa, jarraipena eta erregistroa.....	21

1. Sarrera

Sexu-indarkeria oinarrizko eskubideak, hala nola duintasuna, osotasun fisikoa eta morala eta sexu-askatasuna, larriki urratzeko modu bat da; adin guztietako emakumeei eta gizonei eragiten dien arazoa, gizarteko esparru guztietan. Haurrak bereziki ahulak dira, bost haur eta nerabetik batek 18 urte bete aurretik sexu-indarkeria jasan baitute¹

Kirolari dagokionez, Erresuma Batuan, Belgikan eta Alemanian egindako ikerketen arabera, gizonen % 11-25ek eta emakumeen % 17-48k jasan dute sexu-abusua esparru horretan 21 urte bete aurretik²

Beraz, sexu-indarkeria kirol-arloan ere gertatzen dela erakusten duten ebidentziak daude.

Alde horretatik, kirolarien osasuna eta babesa hobetzeko, eta kirola eremu seguruago eta osasungarriago bihurtzeko, Nazioarteko Batzorde Olinpikoak (NOB) 2007an aurkeztu zuen Kiroleko sexu-jazarpenari eta -abusuari buruzko adostasun-adierazpena. Halaber, Safe Sport International⁴ erakundeak Bruneleko Adierazpena onartu zuen 2014an, kirolariak, indarkeria-mota guztiak, babesten direla bermatzeko zenbait printzipio ezarrita.

2015ean, Europako Kontseiluko Ministroen Batzordeak⁵ Kirolean genero-ikuspegia txertatzeari buruzko gomendio bat onartu zuen. Gomendio horretan, kirolean sexu-indarkeriari aurre egiteko programa espezifikoak garatzeko eskatu zitzaizen estatu kideei: batetik, kirol-erakundeekin lankidetzan, politikak eta neurriak hartu, inplementatu eta monitorizatzea, kirolean emakumeen eta nesken aurkako genero-indarkeria prebenitzeko eta borrokatzeko (larderia edo indarkeria fisikoa; eta jazarpena eta hitzezko abusua, psikologikoa eta sexuala). Eta, bestetik, bullyinga, jazarpena eta genero-indarkeria prebenitzeko eta borrokatzeko politikak eta neurriak diseinatzea eta ezartzea jarduera fisikoaren eta kirolaren esparruan, eta eskolek, udalek, kirol-federazioek eta klubek ezarpen hori ezar eta ebalua dezaten sustatzea (15. eta 16. artikulua, hurrenez hurren).

¹ Council of Europe (2018). About child sexual abuse: <https://www.coe.int/en/web/sport/start-to-talk>

² Fasting, Kari (2018). Violence against women in sport: definitions and prevalence. Breaking the cycle of inequality in sport, by fixing gender balance in sport and preventing violence against women. Zagreb, Croacia, 25 de octubre.

³ IOC Consensus Statement on "Sexual Harassment & Abuse in Sport" (8 de febrero de 2007):

<https://www.olympic.org/news/ioc-adopts-consensus-statement-on-sexual-harassment-and-abuse-in-sport>

⁴ Safe Sport International Principles: <http://www.safesportinternational.com/principles/>

⁵ Council of Europe (2015). Recommendation CM/Rec(2015)2 of the Committee of Ministers to member States on gender mainstreaming in sport:

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805c4721

SEXU-INDARKERIAREN AURREAN JARDUTEKO PROTOKOLOA

Bestalde, IWGk, emakumeei eta kirolari buruzko nazioarteko lantaldeak, 2018ko zazpigarren mundu-biltzarrean, adierazi zuen, datozen lau urteetarako bost lan-lehentasunen artean, beharrezkoa dela kirol-ingurune seguruak eta osasungarriak bermatzea, emakumeek beren gorputza kontrolatu ahal izateko⁶.

Estatuko esparruari dagokionez, Zigor Kodearen arabera, legez kanpoko da heldu batek 16 urtetik beherakoekin sexu-harremanak izatea, adingabearen baimena izan ala ez (183. artikulua). Bestalde, Emakumeen eta Gizonen Berdintasun Eragingarrirako martxoaren 22ko 3/2007 Lege Organikoak adierazten du beharrezkoa dela emakumeen aurkako indarkeria mota oro desagerraraztea (14. artikulua), eta ezartzen du kirol-programa publiko guztiek emakumeen eta gizonen berdintasun-printzipioa txertatu behar dutela haien diseinuan eta gauzatzean (29.1 artikulua).

2013ko azaroaren 6an, Senatuak akordio bat hartu zuen Gobernuari eskatzeko neurriak har ditzala kirolean haurren eta gazteen sexu-abusua prebenitzeko⁹

Zehazki, honako hauek eskatzen dira: kirol-eragileak arlo horretan gertatzen diren sexu-indarkeria motei buruz sensibilizatzea; Espainiako kirol-erakundeetan haurren eta gazteen sexu-abusua prebenitzeko estrategiak ezartzea; entrenatzaileentzako eta kirol-arloko gainerako langileentzako etika- eta jokabide-kodeak egitea eta aplikatzea bultzatzea, helduekin edo adingabeekin lan egiten duten kontuan hartu gabe; eta, Espainiako kirol-federazioekin lankidetzan, entrenatzaileentzako eta kirol-arloko langileentzako prestakuntza-ikastaroak abian jartzea, sexu-abusuko kasuak prebenitzeko eta hautemateko.

Hala ere, estatu mailan, haurrak eta nerabeak indarkeriaren aurrean osorik babesteko Lege Organikoaren Aurreproiektuak (2019)¹⁰ inflexio-puntu bat ezartzen du sexu-indarkeriarekin lotutako araudian, kirolari eta aisialdiari buruzko kapitulu espezifiko bat jasotzen baitu (VIII. kapitulua). Alde batetik, ezartzen da administrazio publikoek, beren eskumenen esparruan, jarduera-protokoloak arautuko dituztela, eta protokolo horietan jasoko direla zer neurri hartu behar diren kirol- eta aisialdi-eremuan gerta daitezkeen indarkeria-egoerak prebenitzeko, detektatzeko eta horiei aurre egiteko. Protokolo horiek kirol- eta aisialdi-jarduerak egiten dituzten

⁶ The Botswana Big Five, The IWG World Conference on Women and Sport launches its legacy:

<https://www.sportanddev.org/en/article/news/botswana-big-five-iwg-world-conference-women-and-sport-launches-its-legacy>

⁷ Ley Orgánica 10/1995, de 23 de noviembre, del Código Penal. BOE, 281, 24 de noviembre de 1995.

⁸ Ley Orgánica 3/2007, de 22 de marzo, para la igualdad efectiva de mujeres y hombres. BOE, 71, 23 de marzo de 2007.

⁹ Acuerdo del Senado para instar al Gobierno a adoptar medidas para evitar el abuso sexual en el deporte:

http://www.senado.es/legis10/publicaciones/pdf/senado/bocg/BOCG_D_10_262_1929.PDF

¹⁰ Anteproyecto de Ley Orgánica de protección integral a la infancia y la adolescencia frente a la violencia:

https://www.msbs.gob.es/normativa/audiencia/docs/LO_proteccion_integral_violencia_menores.pdf

SEXU-INDARKERIAREN AURREAN JARDUTEKO PROTOKOLOA

zentro guztietan aplikatu beharko dira, edozein dela ere haien titulartasuna, eta, betiere, Kirol Errendimendu eta Teknikazio Handiko Zentroen, Kirol Federazioen eta Udal Eskolen Sarean (44. artikulua). Bestalde, adingabeekin kirol- edo aisialdi-jarduerak egin ohi dituzten erakundeetan lan egiten dutenek berariazko prestakuntza jaso beharko dute haurren eta nerabeen aurkako edozein indarkeria-mota prebenitzeko eta hautemateko, bai eta desgaitasunen bat duten haur eta nerabeen gaitasun eta gaitasun fisiko eta intelektualak behar bezala artatzeko ere, kirol inklusioa sustatzeko eta garatzeko (45. artikulua). Zehazki, erakunde horiek betebeharrak hauek izango dituzte:

- Administrazio publikoek kirolaren eta aisialdiaren arloan hartzen dituzten jardueraprotokoloak aplikatzea.
- Monitorizazio-sistema bat ezartzea, adingabeen babesari buruzko aurreko protokoloak betetzen direla ziurtatzeko.
- Hurrek eta nerabeek beren prestakuntzaren eta garapen integralaren alderdi guztietan parte-hartze aktiboa izan dezaten sustatzea.
- Kirol-erakundeen eta familien edo tutoretza-, zaintza- edo harrera-eginkizunak betetzen dituztenen arteko harremanak eta komunikazioa sustatzea eta sendotzea.
- Adingabeek beren kezkak eta kezkak adierazteko erabil dezaketen "babes-ordezkaria" izendatzea.
- Beharrezko neurriak hartzea kirola, jarduera fisikoa, kultura eta aisialdia sexu-orientazioagatiko, sexu-identitateagatiko edo genero-adierazpenagatiko diskriminazio-egoera izan ez daitezen, umeekin eta nerabeekin, haien familiekin eta profesionalekin irainak eta adierazpen iraingarriak eta diskriminatzaileak ez erabiltzeko.

Beraz, prebalentzia-datuetan eta erakundeen araudian eta dokumentazioan oinarrituta, beharrezkoa da neurriak hartzea kirolean sexu-indarkeria prebenitzeko eta horren aurrean jarduteko.

2. Printzipioen adierazpena

Bizkaiko Arrantza eta Kasting Federazioak, legedian oinarrituta, eta kirolariak kirol-ingurune seguru eta osasungarria izateko duten eskubidea kontuan hartuta, indarkeriarik gabea, sexu-indarkeria barne, gure erakundean sexu-indarkeria ez dugula onartuko adierazi nahi dugu, eta gure gain hartzen dugu haien eskubideak babesteko eta babesteko erantzukizuna. Horregatik, honako **KONPROMISO** hauek hartu ditugu protokolo honen bidez:

- Bizkaiko Arrantza eta Kasting Federazioaren jarduera-eremuan sexu-indarkeria prebenitzeko metodo bat ezartzea, eta Bizkaiko Arrantza eta Kasting Federazioari lotutako pertsona eta erakunde guztiek protokoloaren eta eskura dituzten babes-zerbitzuen edukia ezagutzen dutela bermatzea.
- Bizkaiko Arrantza eta Kasting Federazioarekin zerikusia duten pertsonak, enpresek, entitateek eta erakundeek sexu-indarkeria prebenitzeko eta desagerrarazteko dituzten erantzukizunak zein diren jakin dezaten ahalegintzea.
- Langileak hautatzeko prozesuak gardenak eta seguruak direla ziurtatzea, eta Bizkaiko Arrantza eta Kasting Federazioan lan egiten duten langile guztiek (langileak, begiraleak, erakundea, etab.) sexu-deliturik ezaren ziurtagiria dutela bermatzea.
- Diziplina-prozedura eta apelazio-prozesu guztiak ezarrita daudela ziurtatzea, jardunbide egokien kodeak betetzen ez diren kasu guztiak behar bezala kudeatzeko.
- Eskura dituen baliabide guztiak jartzea, aurkeztutako laguntza-eskabideak ahalik eta azkarren eta eraginkortasunez ebazteko.
- Biktimen edo sexu-indarkeriarekin lotutako edozein jokabideren berri eman duten hirugarren pertsonen aurkako babes-neurriak hartzea.
- Balizko kasu batekin zerikusia duen dokumentazioa isilpean gordeko dela eta behar bezala artxibatuko dela bermatzea, Datu Pertsonalak Babesteko Legean xedatutakoaren arabera.
- Sexu-indarkeria prebenitzeko eta desagerrarazteko prestakuntza egokia ezartzea Bizkaiko Arrantza eta Kasting Federazioaren jarduera-eremuan.

SEXU-INDARKERIAREN AURREAN JARDUTEKO PROTOKOLOA

Printzipio horiek Bizkaiko Arrantza eta Kasting Federazioa osatzen duten pertsona guztiei aplikatzen zaizkie, haien egoera pertsonala edozein dela ere. Hori dela eta, Bizkaiko Arrantza eta Kasting Federazioak konpromisoa hartzen du horiek guztiek beharrezko informazioa jasotzen dutela bermatzeko. Informazio hori euskarri, bitarteko eta prozedura irisgarrien bidez izango da, desgaitasuna duten pertsonak haien ezagutza eta ulermena bermatzeko.

Azken batean, konpromisoa hartzen dugu kirol-jarduerak jardunbide egokien bidez egin daitezen eta jarduera horiek kirolarien, langileen, zuzendaritzako langileen, begiraleen eta gainerako teknikarien eta Bizkaiko Arrantza eta Kasting Federazioaren jarduerarekin lotutako pertsona guztien osasuna eta ongizatea hobetzen lagun dezaten.

Bilbon, 2023ko urriaren 1ean.

Ritxard Guimerá Jobajuria
Bizkaiko Arrantza eta Kasting Federazioko
Presidentea
Babes-ordezkaria

Batzarraren onarpen-data: 2023-11-23

3. Aplikazio-eremua

Sexu-indarkeriaren aurkako jarduera-protokoloa Bizkaiko Arrantza eta Kasting Federazioak garatzen duen barneko eta kanpoko jarduera guztiei aplikatu dakieke, baita federazioa osatzen duten pertsona guztiei ere: kirolariei, zuzendaritzako langileei, langile teknikoei, administrazio eta zerbitzuetako langileei, begiraleei eta abarrei, erakundearekin duten lotura, lan-harremana eta kontratu-tipologia edozein dela ere.

Protokolo honetan jasotako portaerak onartezinak dira, bai Bizkaiko Arrantza eta Kasting Federazioaren jarduera-eremuan, bai bidaia, gizarte-ekintza eta abarrekin lotutako kanpo-jardueran.

Protokolo hau Bizkaiko Arrantza eta Kasting Federazioaren instalazio guztietan aplikatuko da, bai bere titulartasunekoak direnean, bai lagapen publiko edo pribatuaren bidez kudeatzen direnean, jendearentzako harmailetan izaten diren jarrera eta portaerak barne.

Bizkaiko Arrantza eta Kasting Federazioaren eskumenak gainditzeko dituzten egoerak behar bezala dokumentatuko dira eta horien berri emango zaio Kirol Kontseilu Gorenari.

4. Definizioak

Garrantzitsua da kirolariak babesteko politikak garatzeko oinarriak finkatzeko kontzeptuak zehaztea; izan ere, definizioek kasu potentzialen erreferentzia-esparrua ezarriko dute Aholku Batzorde, Diziplina Batzorde, Segurtasun Kidego edo beste agintari eskudun batzuen aurrean.

Ulertu behar da kontzeptu horietako askorentzat oso definizio gutxi daudela nazioartean adostuta; eta kontzeptu berak testuinguru desberdinetan dauden definizioak izan ditzakeela. "Abusua" eta "indarkeria" bezalako kontzeptuetarako gainjarritako definizioak daude, forma guztietan, eta batzuetan berdin erabiltzen dira. Gainera, gure herrialdeko lege-esparruaren ondorioz, jokabide bera "abusu" gisa defini daiteke biktima adingabea denean, baina "jazarpen" gisa biktima pertsona heldua denean.

"Ustekabekoa ez den kaltea" terminoa "aterki" kontzeptu gisa erabiltzen da, eta kirolaren munduan erabiltzen da jokabide bortitzak bereizteko. Jokabide horiek kirolaren beraren parte dira, hala nola ukabilkadak edo ostikadak borroka-kiroletan, eta ez direnak, adibidez, sexu-jazarpeneko edo hastapeneko zeremoniak.

SEXU-INDARKERIAREN AURREAN JARDUTEKO PROTOKOLOA

Protokolo honen ondorioetarako, sexu-indarkeriarekin lotutako termino orokorrak definitzen dira, sexu-jazarpen eta -abusu kasuak prebenitzeko, detektatzeko eta horien aurrean jarduteko jarraitu beharreko prozedura zedarrizteko lan-esparrua errazteko.

Sexu-indarkeria termino zabala da, sexu-jazarpena eta sexu-abusua barne hartzen dituena, kontaktu fisikoarekin edo gabe, eta honela definitzen da: pertsona batek beste bati erasotzen dio biktimaren baimenik gabe, edo baimena derrigortu edo manipulatu egiten da; edo baimena emateko edo ukatzeko gaitasunik ez duen norbaitena¹¹

Sexu-jazarpena da "pertsona baten duintasunari erasotzeko edo larderiako ingurunea sortzeko helburuarekin edo efektuarekin pertsona baten aurka egiten den sexu-izaerako edozein portaera, hitzezkoa, hitzik gabekoa edo fisikoa, nahi ez dena, etsaia, umiliagarria, umiliagarria edo iraingarria"¹²

Sexu-jazarpenaren berehalako helburua nolabaiteko sexu-gogobetetzea lortzea da, baina azken helburua da pertsona batek beste batekiko duen boterea adieraztea, normalean gizonak emakumearekiko duen boterea, eta, horrela, gure gizartean oraindik dauden botere-egiturak. Biktimak helduak direnean "sexu-jazarpentzat" hartzen diren portaerak "sexu-abusutzat" har daitezke biktimak adingabeak badira.

Sexu-arrazoiengatiko jazarpena da pertsona bati, bere sexuaren arabera, hitzez edo hitzik gabe hainbat jokabide ematea, bere duintasunaren aurka egiteko, eta horretarako ingurune larderiatsua, iraingarria edo iraingarria sortzeko¹³.

Sexuan oinarritutako jazarpenak taldearen kohesioari eta kirolarien ongizateari kalte egiten die, eta horrek eragina du norbanakoaren eta taldearen errendimenduan, eta kirola goiz uztea ekar dezake.

Sexu-abusua ahozkoa, hitzik gabekoa edo fisikoa da, eta konnotazio sexualak ditu botere- eta konfiantza-abusuan oinarritzen den pertsona edo talde batekiko. Nahita edo nahigabe eragindakoa izan daiteke¹⁴

Askotan, sexu-abusuak ez du indarkeria-maila handia barne hartzen, eta, horren ondorioz, biktima, bereziki adingabea bada, ez da ohartzen abusuak jasaten ari dela.

Ohikoa da, batez ere goi-mailako kirol-inguruneetan, botere-harreman desorekatuak sortzea kirolarien, entrenatzaileen eta kirolarien artean. Orduan hasten dira pertsonen arteko oztopoak sistematikoki hausten, mugak lausoak izan daitezzen eta kirolariak beren burua jazarpenaren eta/edo abusuaren biktima gisa aitortzeko gai izan ez daitezzen.

SEXU-INDARKERIAREN AURREAN JARDUTEKO PROTOKOLOA

"Grooming" izeneko prozesu hori abusuzko harreman ororen oinarrian dago, eta prozesu mailakatu bat barne hartzen du. Prozesu horretan, egileak biktimaren erabateko konfiantza bereganatzen du manipulazioen, dominen promesen, sari ukigarrien edo ukiezinen bidez, hala nola biktimari berezia, handiagoa edo seguruagoa sentiaraztea.

"Grooming" prozesua (prestakuntza, hurbilketa edo kaptazioa) sei fasek osatzen dute¹⁵:

- Biktima potentziala identifikatzea eta hautatzea:
 - Begiratzea zein kirolari den kaltebera.
 - Konfiantzazko pertsona izan daitekeen jakiteko uneak bilatzea, sekretuak gordetzen dituen pertsona zuhurra.
 - Pertsona sentikorra dela egiaztatzea.
 - Pertsona horren lagun egiten hastea.
 - Atsegina izan.
-
- Konfiantza-harremana sendotzea:
 - Berezia sentiaraztea, kirol-arrakastak hitzemanaz.
 - Pertsona horrekin bakarka denbora pasatzea.
 - Entzun.
 - Konstantea izatea.
 - Topaketa bakoitzerako gutxieneko baldintzak ezartzea.
 - Negoziatzen hastea: "hau egin behar duzu, nik bestea egin dudalako".
-
- Idealizazioaren eta leialtasunaren eraikuntza gaindimentsionatua:
 - Biktima kirol-diziplinaren bidez menderatzea.
 - Kirolaren esparruan ospea erabiltzea biktimarekiko eta haren inguruarekiko jarrera hartzeko.
 - Mendekotasun-harreman bat sortzea.

¹¹ Proyecto Start To Talk de la Comisión Europea y Consejo de Europa:

<https://rm.coe.int/pro-safe-sport-factsheet-1-country-context-facts-and-figures-pdf/16807720a7>

¹² Ley 3/2007, de 22 de marzo, para la igualdad efectiva de mujeres y hombres. BOE, 71, 23 de marzo de 2007. ¹³ Ley 3/2007, de 22 de marzo, para la igualdad efectiva de mujeres y hombres. BOE, 71, 23 de marzo de 2007.

¹³ Ley 3/2007, de 22 de marzo, para la igualdad efectiva de mujeres y hombres. BOE, 71, 23 de marzo de 2007.

¹⁴ Comité Olímpico Internacional: <http://www.olympic.org/sha?tab=gender-harassment>, extraído de Brackenridge, C.H. (2001). Spoilsports: Understanding and preventing sexual exploitation in sport. London: Routledge, p. 35.

¹⁵ Fuente: Comité Olímpico Internacional: <http://www.olympic.org/sha?tab=gender-harassment>, extraído de Brackenridge, C.H. (2001). Spoilsports: Understanding and preventing sexual exploitation in sport. London: Routledge, p. 35.; y Brackenridge, C., & Fasting, K. (2005). The grooming process in sport: Narratives of sexual harassment and abuse. Auto/biography, 13(1), 33-52.

SEXU-INDARKERIAREN AURREAN JARDUTEKO PROTOKOLOA

- Isolamendua eta kontrola:
 - Biktimari galaraztea gainerako berdinekin egotea edo haren beste lagun eta laguntza batzuk gutxiestea.
 - Konfiantza amarengana, aitarengana edo tutorengana mugatzea, baina inola ere ezin da konfiantza izan lankideekin edo beste pertsona batzuekin.
 - Inkongruentea izatea eta anbigua izatea itxaropenak sortzean, edo irizpiderik gabe jardutea biktimari errieta egitean edo zigortzerakoan, zalantzak, jelsia eta antsietatea sortuz behar duen arreta ez jasotzeagatik.
 - Biktimaren konpromisoa eta leialtasuna behin eta berriz egiaztatzea, galderen eta galdeketen bidez.
- Sexu-abusua:
 - Sexu-muga anbiguoetan pixkanaka sartzea.
 - Biktimak gogor egiten badu, engainatu "azken aldian ez zaizu axola izan" esanez.
 - Laguntzeko eskatzea: "nirea zara, egin dezakezun gutxienekoa da".
 - Babesa eskaintzea, erantzule eta errudun sentiaraziz: "ez dut ezer esango, gure sekretutxo da".
- Isiltasun-botoa, sekretismoa
 - Biktima gutxiestea, egoera horretan geratzea beste aukerarik izan ez dezan: "gainerakoek ez dute ulertuko", "inork ez dizu sinetsiko".
 - Biktimari mehatxu egitea: "norbaiti kontatzen badiozu, min egingo dizut", "axola zaizun norbaiti min egingo diot", "taldetik botako zaitut".

Hasiberriak Armadan, Ikastetxe Nagusietan, Kirol Taldeetan eta abarretan egiten diren jokabide tradizionalak dira. Kide berriak inimiztasun sinbolikoko ekintzak egitera behartu nahi dira, kasu askotan umiliagarriak edo iraingarriak eta sexu-konnotazio argikoak. Ekintza horiek ikaskideek egiten dituzte, eta horien autoritatea talde berean denbora gehiago ematea dafn¹⁶

NOBren iritziz, kirolean hasiberriak diren kirolariek iragaitzazko erritual gisa aurkezten dira, eta talde bateko kide berriek bete behar dute talde horretan onarpena lortzeko. Sarritan gertatzen da pertsona heldu batek alkoholaren kontsumoa gainbegiratzen ez duenean. Era berean, erritual horiek, askotan, nahi ez den sexu-jarduera bat eskatzen dute.

Bullying-a nahi ez diren portaera oldarkor fisiko, hitzezko edo psikologikoei buruzkoa da, denboran zehar gazteen artean behin eta berriz gertatzen direnak, eta biktimari kalte fisikoa, emozionala, soziala edo hezitzailea eragiten diotenak¹⁷

SEXU-INDARKERIAREN AURREAN JARDUTEKO PROTOKOLOA

Konplizetza hartzen dira, sexu-indarkeriako egoera baten berri izanik, horri buruz ezer egiten ez dutenak. Kirol-arloan erabakiak hartzeko postuetan dauden pertsonen jarrera pasiboek, esku ez hartzeak, ukazioak eta isiltasunak sexu-jazarpenaren eta -abusuaren ondorio psikologikoak areagotzea dakarte. Konplizeek ekintzarik egiten ez dutenez, sexu-indarkeriaren biktimei sinetsarazten zaie jokabide horiek legezkoak eta sozialki onargarriak direla, eta kirolaren esparruan dauden pertsonak ez dutela botererik horri buruz hitz egiteko edo desagerrarazteko zerbait egiteko¹⁸

Bizkaiko Arrantza eta Kasting Federazioak erabat debekatzen ditu sexu-indarkeria eragiten duten jarrera eta jokabide guztiak, eta mekanismoak ezarriko ditu arrisku-egoerak detektatzeko, bai eta eremu horretan prebenitzeko eta jarduteko ere.

¹⁶ Comité Olímpico Internacional: <http://www.olympic.org/sha?tab=gender-harassment>, extraído de Brackenridge, C.H. (2001). Spoilsports: Understanding and preventing sexual exploitation in sport. London: Routledge, p. 35.

¹⁷ Adaptado de: Australian Sports Commission

<http://mwfa.com.au/wp-content/uploads/2015/04/Australian-Sports-Commission-Factsheet-Bullying.pdf>

¹⁸ Comité Olímpico Internacional: <http://www.olympic.org/sha?tab=gender-harassment>

5. Sexu-indarkeriarekin lotutako egoerak, jarrerak eta portaerak¹⁹

EGOERA OROKORRAK	HITZEZKO KOMUNIKAZIO Esamoldeak, azalpenak	EZ HITZEZKO KOMUNIKAZIO Sexu-keinuak edo -ekintzak	UKITZE FISIKO
<ul style="list-style-type: none"> - Sexu-bizitzari buruzko galderak egitea. - Bizitza pribatuan sartzea. - Etengabe telefono-deiak egitea. - Bizitza pribatua kontrolatzea. - Ikastetxera edo lan-zentzora joatea haien bila. - Itxuraz kasualak eta behin eta berriz gertatzen diren topaketak eragitea. - Aldagelan baimenik eskatu gabe sartzea. - Aldagelan egon dutzatzen edo janzen amaitu arte. - Aldageletan, zerbitzuetan eta abarretan ezkutuan behatzea edo irudiak grabatzeko kamerak jartzea. - Peto pribatua aldatzeko aukerarik ez ematea. - Entrenatzailearen eta kirolari bakar baten artean harreman dualak ezartzea: jantziak partekatzea, kirolariekin duxatzea. - Bidaietan alkoholo-kontsumoa sustatzea. - Bidaietan logela partekatzea. - Banakako entrenamendu-saioretara deitzea. - Kirolariak etxera gonbidatzea. - Hasiberrien itxurako ekintza umiliagarriak egitea. - Sexu-izaerako proposamen, gonbidapen eta zirikapen esplizituak egitea. - Kirol-abantailak eskaintzea sexu-zerbitzuen truke. 	<ul style="list-style-type: none"> - Iruzkin sexistak, mespretxuzkoak edo desagokiak: - Emakumeak, oro har, eta emakume izateagatik kirolariak zalantzan jartzen edo barregarri uzten dituztenak. - Gorputzaren alderdi edo ezauzgarriren bati buruz. - Jantzeko eta txukuntzeko moduari buruz. - Gizonak zalantzan jartzen edo barregarri uzten dituztenak, gizontasunik ez dutelako edo estereotipoen arabera portaerak dituztelako. - Hitz zakarrak, takoak eta sexu-adierazpenak. - Emakumeak barregarri uzten dituzten txantxak, isekak edo txisteak. - Adierazpen, txantxa eta iritzi homofoboak, lesbofoboak, transfoboak, eta izaera orokorrekoak direnak edo kirolari baten sexu-orientazioari erreferentzia egiten diotenak. - Agresibitatez betetako adierazpenak, ezinegona sortzen dutenak eta etsaitasun-giroa sortzen dutenak. - Agresibitatez betetako adierazpenak, beldurra edo beldurra eragiten dutenak. - Sexu-konnotazioa duten pullak edo irainak. - Jarraibide eta zuzenketa taktiko eta teknikoak zakarrak, hitz zakarrak eta irainak erabiliz. - Hitzezko larderia, sexu-izaerako proposamenen bidez. 	<ul style="list-style-type: none"> - Begirada lizunak edo gozakaiztak. - Txistuak. - Aurpegiko edo gorputzeko adierazpenak. - Irudi pornografikoak edo eduki sexuala duten objektuak erakustea. - Bideo edo film erotiko-pornografikoak bistaratzea. - Musika sexista erreproduzitzea (instalazioetan, bidaietan, bideoetan, etab.). - Teknologia berrien erabilera desagokia. - Mezu deserosoak berehalako komunikazioaren bidez. - Nahi ez den komunikazioa edo jarraipena sare sozialen bidez. - Eduki sexuala duten mezu elektronikoak. - Behin eta berriz galdutako deiak. - Eduki pornografikoak banatzea Whatsappeko taldeetan edo barne-komunikaziorako erabiltzen diren beste aplikazio batzuetan. - Aldagelan argazkiak ateratzea, arroparekin edo arroparik gabe, eta sare sozialetara igotzea. 	<ul style="list-style-type: none"> - Gorputz-kontaktua, besarkadak, estutzeak eta abar gehiegi eta desagoki hurbiltzea. - Gorputzeko zenbait atal ukitzea: ipurmasailak, bularrak, genitalak.. - Atximurrak eta katxeteak. - Besarkada batekin erakartzea, musu emateko ahaleginean. - Indarrez musukatu. - Baimenik gabeko sexu-ekintzak. - Bortxaketa saiakera. - Bortxaketa.

Jokabide horiek onartezinak dira eta berehalako ondorioak izango dituzte. Babeserako Aholku Batzordeak, bere eskumenen esparruan eta proportzionaltasun-printzipioaren arabera, egoki iritzitako neurriak hartuko ditu kirolarien osasuna eta ongizatea arriskuan jartzen duen edozein portaeraren aurrean.

¹⁹ Honako hauen egokitua: Azurmendi, A. eta Fontecha, M. (2015). Kirolean emakumeen aurkako sexu-jazarpenera eta abusua prebenitzeko gida. Protokolo baterako jarraibideak. Vitoria-Gasteiz: Emakunde. Hemen eskura daiteke: https://www.emakunde.euskadi.eus/contenidos/informacion/publicaciones_guias2/es_emakunde/adjuntos/29.guia.deporte.pdf

6. Prebentzio-neurriak

Protokolo hau onartzeaz gain, Bizkaiko Arrantza eta Kasting Federazioak, bere eskumenen eta jardueraren esparruan, prebentzio-neurri osagarriak hartzeko konpromisoa hartzen du, kirolariak, langileak, zuzendaritzako langileak, begiraleak eta gainerako teknikariak eta Bizkaiko Arrantza eta Kasting Federazioaren jarduerarekin lotutako pertsona guztiak sexu-indarkeriaren aurrean babesten direla bermatzeko.

Helburu horrekin, Bizkaiko Arrantza eta Kasting Federazioak kirolarien babesari buruz CSDk kirol-erakundeen eskura jartzen dituen gomendioak egokituko ditu. Oro har, prebentzio-neurriak hartuko dira honako zeregin edo egoera hauen kudeaketan:

- Babeserako ordezkaria izendatzea.
- Langileak eta zerbitzuak kontratatzea.
- Harrera/sarrera berriak: jokabide-kode etikoak kirolarientzat, teknikarientzat, begiraleentzat, administrazio eta zerbitzuetako langileentzat eta familientzat.
- Kirol-espazioak erabiltzea (arrantza-eskolak, kirol-agertokiak, etab.) eta espazio osagarriak erabiltzea (biltegiak, bulegoak, bilera-gelak, egongelak, etab.).
- Bidaiak, kontzentrazioak eta gaualdiak.
- Komunikazioa, irudien eta sare sozialen erabilera.
- Jarrerak eta portaerak harmailetan.
- Sari-banaketa.

Hartzen diren prebentzio-neurri espezifikoek kalterik egin gabe, funtsezkoa da Bizkaiko Arrantza eta Kasting Federazioari lotutako pertsona guztiek jarduera-protokoloaren berri izatea. Alde horretatik, babes-ordezkariak langileak, kirolariak eta familiak sentsibilizatzea sustatuko du, sexu-indarkeriaren prebentzioarekin lotutako hezkuntza-materialaren informazioaren eta hedapen erregularren bidez.

7. Laguntza nori eskatu

Bizkaiko Arrantza eta Kasting Federazioak Federazioko kirolariak babesteko estrategia osoaren buru izango den Babes Ordezkaritza bat izendatuko du. Kirolariengandik hurbil dagoen pertsona izan beharko du, eta sexu-indarkeria prebenitzeko prestakuntza espezifikoa izan beharko du.

Babes-ordezkeriaren eginkizunak honako hauek dira:

- Federazioaren eremuan sexu-indarkeriaren aurkako babes-politikak garatzeko eta ezartzeko lanen buru izatea, eta politika horiek behar bezala ezartzen, monitorizatzen eta aldizka eguneratzen direla ziurtatzea.
- Protokoloan aurreikusitako jarduera-prozedura izapidetzea.
- Aldizka, antolaketan arriskuak ebaluatzea eta kirolarien sexu-ukigabetasunaren aurkako arriskuak minimizatzeko plan bat garatzea.

Arrisku-planek langile guztiak eta boluntarioak inplikatu behar dituzte.

- Erakundeko pertsona guztiak Bizkaiko Arrantza eta Kasting Federazioaren protokoloak eta babes-politikak ezagutzen dituztela ziurtatzea.
- Bizkaiko Arrantza eta Kasting Federazioak kirolariak babesteko prestakuntza duten langileak dituela ziurtatzea.
- Bizkaiko Arrantza eta Kasting Federazioaren barruan eskumena duen organoari jakinaraztea kirolarien osotasuna arriskuan jartzen duten jokabide-kodeak ez direla betetzen.
- Bizkaiko Arrantza eta Kasting Federazioko zuzendaritzari prestakuntza-premiei buruzko aholkuak ematea, federazioa osatu duten langileen erregistroa mantenduz.
- Bizkaiko Arrantza eta Kasting Federazioaren barruan harremanetarako gune gisa jardutea beste erakunde edo erakunde batzuetako agenteei begira, kirolarien babesarekin zerikusia duen guztian.
- Kasuen edo egoeren erregistroa sortzea eta mantentzea.

Babes-ordezkaritza arduratuko da kontsultak ebatzteaz eta laguntza-eskaerak edo kexak jasotzeaz. Zure harremanetarako informazioa beti egon behar da ikusgai eta uneoro eskuragarri.

Sexu-indarkeria pairatzen baduzu, edo Bizkaiko Arrantza eta Kasting Federazioaren jarduera-eremuko pertsonaren batek sexu-indarkeria jasan duela jakiten baduzu, babes-ordezkeriarekin harremanetan jar zaitezke honako bitarteko hauen bidez:

Mugikorra 619 07 49 66
ritxard.guimera@gmail.com

Era berean, honako baliabide publiko espezifiko hauek dituzu eskura:

- Adingabeen Fiskaltza
- Polizia/Ertzaina
- Emakumeei arreta emateko zerbitzuak

8. Aholku Batzordea

Honako hauek osatuko dute Aholku Batzordea:

- Presidentea eta Babes Ordezkaría - Ritxard Guimerá
- Epaileen Batzordeko arduraduna - Agustín Izquierdo
- Diziplina Batzordeko arduraduna - Joserra Guimerá
- Kirolarien ordezkaria - Ariane González

Aholku Batzordeak egokitzat jotzen dituen neurriak hartuko ditu sexu-indarkeriako jokabideei dagokienez, kasu bakoitzerako ezarritako jokabide-kodearen arabera (langileak, kirolariak, familiak, etab.), horien larritasunaren arabera, eta, betiere, agintari eskudunek hartutako erabakiak errespetatuz.

Besteak beste, honako neurri hauek har daitezke:

- Bizkaiko Arrantza eta Kasting Federazioaren instalazioetara sartzeko debekua.
- Nahitaezko, aldi baterako edo behin betiko lekualdatzea.
- Begirale, teknikari, epaile eta kirolari gisa jardutea aldi baterako etetea, epe jakin baterako.
- Kontratua edo zerbitzua deuseztatzea.
- Bizkaiko Arrantza eta Kasting Federaziotik kanporatzea.
- Jarduera behin betiko etetea edo lizentzia kentzea.
- Eta abar.

Nolanahi ere, Bizkaiko Arrantza eta Kasting Federazioak sexu-indarkeria zehatzeko arrazoitzat hartu beharko du bere arauetan edo Lizentzien Erregelamendua, Diziplina Erregelamendua, Barne Erregimeneko Arauak, etab.

9. Nola eskatu laguntza

Sexu-indarkeriaren biktima den edonork, edo egoera horien berri duen edonork, laguntza eskatu ahal izango du ahoz edo idatziz, eta babes-ordezkaririk Ritxard Guimerá jaunarekin jarriko da harremanetan.

Idazkian, honako jarraibide hau jarraitu behar da izapidetzea errazteko:

ESKATZAILEA

- ERAGINDAKO PERTSONA
- BESTE BAT

ERAGINDAKO PERTSONAREN DATUAK

IZEN-ABIZENAK:

IFZ:

SEXUA: EMAKUMEA GIZONA BESTE BAT

ADINA:

ROLA/ESTAMENTUA (kirolaria, zuzendaria, epailea, monitorea, etab.):

TELEFONOA:

E-MAILA:

Adingabea bada, adierazi familiarekin edo legezko tutoreekin harremanetan jartzeko datuak:

GERTAEREN DESKRIBAPENA

(adierazi inplikaturako pertsonak eta ikusitako jokabideak, bai eta balizko lekukoak ere)

Data:

Ordua:

Tokia:

ESKAERA

Sexu-indarkeriaren aurrean jarduteko protokoloa hasteko eskatzen dut

Tokia eta data Interesdunaren sinadura

10. Jarduteko prozedura

Laguntza edo kexa eskaera

- Sexu-indarkeriaren biktima den edonork edo egoera horren berri duen edonork aurkeztua.
- Ahoz edo idatziz, Bizkaiko Arrantza eta Kasting Federazioko Babes Ordezkariekin harremanetan jarrita. Hark uneoro bermatuko du salatzailearen datuen konfidentzialtasuna, baita datu posibleen konfidentzialtasuna ere. lekukoak.

Prozedura

1. Bizkaiko Arrantza eta Kasting Federazioko Babes Ordezkariri zuzendutako laguntza- edo kexa-eskaera aurkeztea.
2. Babes-ordezkariek laguntza-eskaera edo kexa jaso eta gehienez ere zazpi eguneko epean hasiko du prozedura. Prozedura formalak kexa sinatuta eta idatziz aurkeztea eskatzen du. Kexaren berri emango dio erreklamazioaren xede den pertsonari, bai eta egozten zaizkion jokabide iraingarrien berri ere.
3. Babes-ordezkariek, inplikaturako pertsona ororen intimitaterako eta duintasunerako eskubidea errespetatuz, bilera bat egingo du alderdi bakoitzarekin eta balizko lekukoekin, gertatutakoari buruzko informazio guztia biltzeko.
4. Babes-ordezkariek Aholku Batzordeari proposatuko dio egoki iritzitako kautela-neurriak hartzea, akusazioaren edo kexaren larritasunaren arabera. Hartutako neurriek ezin dituzte inola ere kaltetu biktimak kirol-arloan egiten dituen jarduerak.
5. Larritasun txikiko egoeretan, bitartekaritzaren bidez gatazka konpontzen saiatuko dira. Babes-ordezkaria bi alderdiekin bilduko da, bakoitza bere aldetik, eta amaitutzat emango du prozesua, alderdien artean adostasunik badago, eta Aholku Batzordeari jakinaraziko dio gatazkaren ebazpena.
6. Gainerako egoeretan, babes-ordezkariek txosten bat egingo du prozeduran ateratako ondorioekin eta, hala badagokio, ikusitako inguruabar astungarriekin. Txosten hori Aholku Batzordeari helaraziko zaio, egiaztatutako jokabidearen larritasunaren arabera ebazpen-proposamena egin dezan.
7. Ebazpen-proposamena Bizkaiko Arrantza eta Kasting Federazioko lehendakariari helaraziko zaio, dagokion ebazpena eman dezan, eta horrek amaiera emango dio prozedurari.

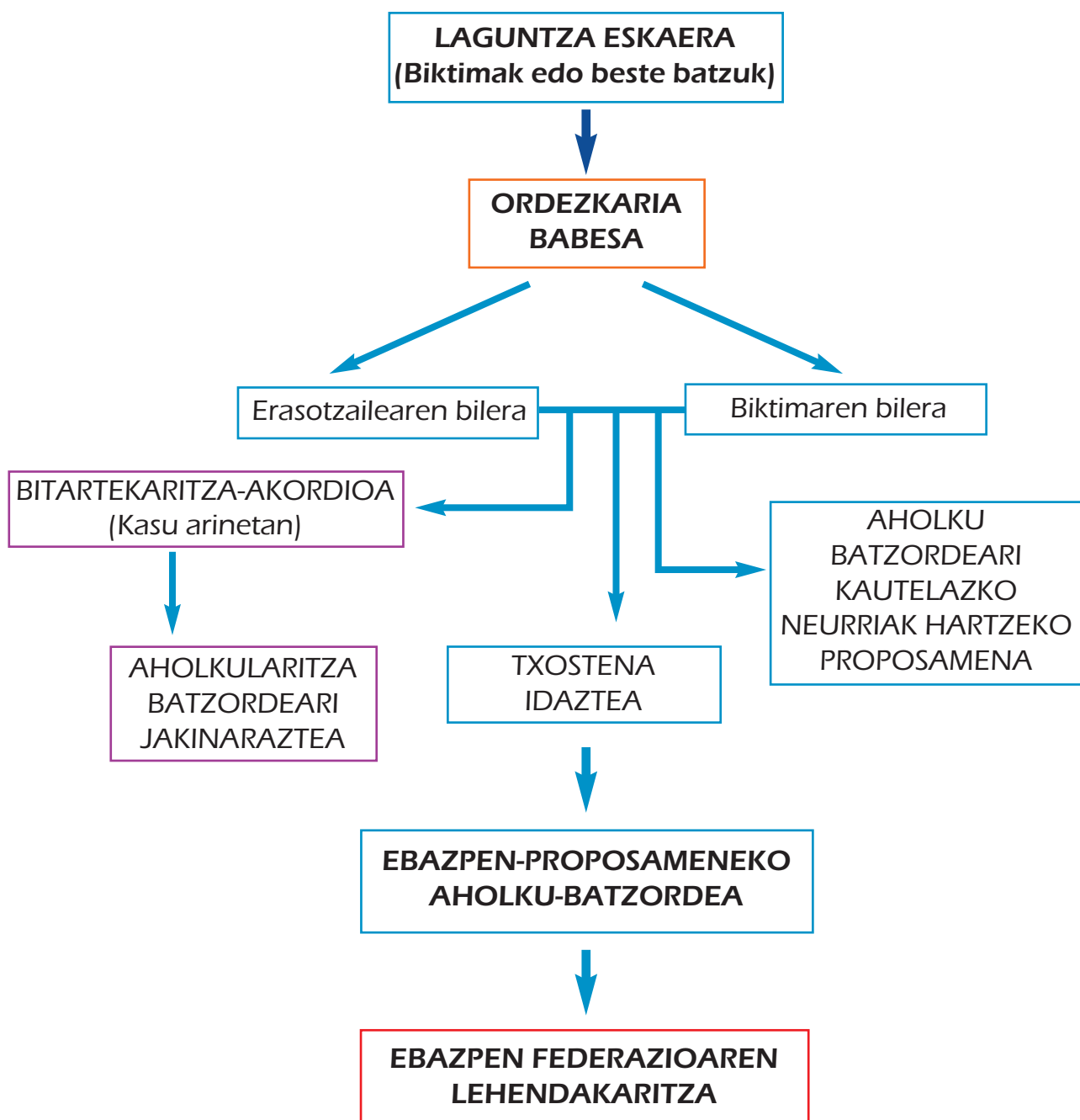
Laguntza eskatzen duen biktima eta/edo pertsona babesteko ahalegina egingo da, eta eskaera aurkezten duten, lekukotza ematen duten edo prozeduran parte hartzen duten pertsonen aurkako errepresaliarik ez dela gertatuko bermatuko da.

SEXU-INDARKERIAREN AURREAN JARDUTEKO PROTOKOLOA

Babes-ordezkarien betebeharra ez da sexu-indarkeriarik dagoen zehaztea edo kasua ebaztea, baina bai Aholku Batzordeari jakinaraztea laguntza-eskaera edo kexa, eta kautelazko neurriak hartzea proposatzea.

Prozeduraren laburpena

11. Biktimei arreta ematea

Bizkaiko Arrantza eta Kasting Federazioko babes-ordezkariak uneoro bermatuko du biktimaren borondatea errespetatzen dela, informazioaren konfidentziasuna bermatzeko (lekukotza, ikus-entzunezko materiala, zurrumurruak, etab.).

Bizkaiko Arrantza eta Kasting Federazioak laguntza juridikoa eta psikologikoa emango die biktimei.

12. Ebaluazioa, jarraipena eta erregistroa

Bizkaiko Arrantza eta Kasting Federazioak erregistro bat sortuko du, eta bertan jasoko dira erakundean sexu-indarkeriarekin lotuta gertatzen diren kasuak, Datu Pertsonalak Babesteari eta Eskubide Digitalak Bermatzeari buruzko abenduaren 5eko 3/2018 Lege Organikoaren aurreikuspenekin bat etorriz.

Laguntza-eskaera edo kexa guztiak Kirol Kontseilu Gorenari jakinarazi beharko zaizkio, kexa aurkeztu eta gehienez ere hilabeteko epean.

Protokolo hau onartzeak berekin dakar kirolariak babesteko hartutako neurrien jarraipena egitea.